Przedmiotowy system ocenienia z języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum w Zespole Szkół nr 31

Na początku roku szkolnego nauczyciel przedstawia uczniom kryteria oceniania. Oceny wyrażane są w postaci stopni w skali 6-1.

1. **Oceniamy:**

- **Wiadomości,** których zakres wyznacza realizowany przez nauczyciela program nauczania; za kluczowe dla przedmiotu język polski uznajemy wiadomości wynikające ze znajomości przewidzianych dla określonego etapu kształcenia lektur obowiązkowych. Wymagana jest także znajomość pojęć i definicji z historii i teorii literatury, sztuk plastycznych i filmowych oraz nauki o języku

- **Umiejętności,** które szczegółowo określone zostały w różnych dokumentach oświatowych: Podstawie programowej, *Informatorze maturalnym* i wymienione są w wymaganiach edukacyjnych dla każdej klasy
- **Postawę,** przez którą rozumiemy stopień zaangażowania ucznia w proces kształcenia

2. **Sprawdzamy wiedzę i umiejętności ucznia za pomocą:**

- **Testów,** zbudowanych z zadań różnego typu (zadań wielokrotnego wyboru, z luką, prawda-fałsz, krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi). Testy nie mogą być przypadkowe, muszą wynikać z realizowanego programu nauczania, posiadać kartotekę jednoznacznie określającą zakres badanych umiejętności. Uczeń informowany jest z odpowiednim wyprzedzeniem o terminie przeprowadzenia testu i materiale rzeczowym, na którym jest on oparty. Do kategorii testów zaliczamy również **testy badające umiejętność czytania ze zrozumieniem.**
- **Prac pisemnych** zarówno klasowych, jak i domowych. Polegają one na tworzeniu przez ucznia dłuższej, spójnej wypowiedzi na zadany temat i, najczęściej, w narzuconej formie. W przypadku prac klasowych jest to **przeważnie rozprawka i analiza tekstu literackiego i wynikające z niej wnioski** oraz próby eseju. Prace domowe powinny być bardziej zróżnicowane i umożliwiać uczniowi wyćwiczenie sprawności w posługiwaniu się formami wypowiedzi przydatnymi w życiu i wymienionymi w wymaganiach edukacyjnych.
- **Wypowiedzi ustnych** przygotowanych w domu obejmujących:

materiał z lekcji oraz informacje znajdujące się w podręczniku (uczeń pytany z trzech ostatnich lekcji lub materiału wcześniejszego zadanego przez nauczyciela, np. stopień znajomości zadanej lektury)

sprawdzenie systematyczności pracy ucznia (inną forma odpowiedzi jest **kartkówka**)

- wcześniej znany temat(uczeń powinien mieć możliwość przygotowania i przedstawienia 5-, 10-minutowej odpowiedzi przynajmniej raz w roku, a stopień trudności i złożoności zlecanych mu zagadnień powinien uwzględniać jego możliwości intelektualne), przygotowanych na podstawie informacji zgromadzonych w czasie lekcji, podręcznika, innych dostępnych materiałów- sprawdzenie stopnia samodzielności ucznia
- pracę na lekcji nad bieżącymi zagadnieniami
- pamięciowej recytacji utworów poetyckich i fragmentów prozy

3.Oceniamy zaangażowanie w proces kształcenia, obserwując:

- zaangażowany udział w lekcji, przez który rozumiemy nie tylko aktywność
- przejawiającą się zgłaszaniem i udzielaniem odpowiedzi, ale także aktywne słuchanie, sporządzanie notatek, wykonywanie poleceń i uczestnictwo w pracach zespołów
- systematyczne wykonywanie zadań domowych
- gotowość do wykonywania zadań dodatkowych, takich, które nauczyciel zleca jako nadobowiązkowe
- udział w konkursach przedmiotowych i okołoprzedmiotowych, olimpiadach, przeglądach, itp.

Wyniki obserwacji zaangażowania ucznia są odnotowywane w dzienniku za pomocą znaków dodatnich i ujemnych (ustalonych przez nauczyciela).

5 znaków dodatnich- ocena bardzo dobra
4 znaki dodatnie- ocena dobra
3 znaki dodatnie- ocena dostateczna
2 znaki dodatnie- ocena dopuszczająca

4. Stosujemy następujące kryteria:

(Kryteria oceniania zostały uporządkowane w obrębie kilku kategorii, odpowiadających głównym rodzajom działań ucznia, jego umiejętnościom egzekwowanym na lekcjach języka polskiego. Kategorie te stanowią trzon przedmiotowego systemu oceniania).

- **Ocena dłuższych wypowiedzi pisemnych:**

  Według kryteriów zawartych w „ Informatorze maturalnym”

- **Zadania testowe** zamknięte oceniane są w skali 0 - 1 , zadania krótkiej odpowiedzi, jeśli nie są oceniane w skali 0-1, oceniane są według odrębnych, jednoznacznie określonych kryteriów.

- **Przyporządkowanie uzyskanych przez ucznia punktów ocenom szkolnym** jest następujące:

90% - 100% - bardzo dobry
75% - 89% - dobry
60% - 74% - dostateczny
40% - 59% - dopuszczający
poniżej 40% - niedostateczny

- **Zawartość merytoryczna wypowiedzi ustnych i pisemnych**
  a) wiadomości o epoce kulturowej i kontekstach macierzystych badanego dzieła literackiego
  Ocena i umiejętności odpowiadające danej ocenie:

Dopuszczająca
wyjaśnienie nazwy epoki, podanie granicznych ram czasowych
znajomość i zdefiniowanie podstawowych pojęć służących charakterystyce epoki, związanych z programami artystycznymi, nurtami literackimi, twórczością danego pisarza lub konkretnym dziełem kultury
dysponowanie ogólnymi wiadomościami na temat świata wartości, filozofii i konwencji stylistycznych danej epoki
Dostateczna
w., a także:
zwięzła charakterystyka podstawowych pomysłów artystycznych, wizji, koncepcji i dążeń literackich w danej epoce
posiadanie podstawowych informacji biograficznych, dotyczących wybranych autorów lektur z kanonu obligatoryjnego
Dobra
jw., a także:
posiadanie wiadomości na temat wartości literatury i jej funkcji w życiu jednostek i społeczeństw danej epoki
znajomość panoramy wydarzeń historycznych, kulturalnych i faktów literackich wyznaczających charakter epoki
znajomość biografii wybranych wybitnych, głównych twórców literatury danego okresu
dokładne omówienie istoty i znaczenia ważnych prądów umysłowych, społecznych i religijnych okresu
zwięzła informacja o dominujących w sztuce stylach
Bardzo dobra
jw., a także:
charakterystyka instytucji kulturalnych (mecenat, grupy literackie, salon literacki, teatr, czasopisma)
wyczerpujące przedstawienie dominujących w sztuce stylów
posiadanie uporządkowanej, systemowej wiedzy na temat epoki - jej dążeń, idei, kultury materialnej, świata wartości, filozofii, konwencji stylistycznych, problemów społecznych i narodowych
Celująca
jw., a także:
formułowanie hipotez dotyczących prawidłowości tendencji rozwojowych w kulturze i języku

porównywanie dzieł literackich z innymi dziełami sztuki
uzupełnienie odpowiedzi na dany temat, np. dzieła literackiego lub jego fragmentów, zjawiska literackiego, nurtu kulturowego, biografii pisarza, epoki literackiej poprzez odtworzenie przeżyć , refleksji, opinii, jakie wzbudził dany temat wśród odbiorców żyjących w czasach minionych lub współczesnych
rozpoznawanie wybitnych, znaczących dzieł i ich twórców z różnych dziedzin sztuki tej epoki
posiadanie wiadomości o ważnych twórcach i dziełach (polskich i obcych) pominiętych w planie czytania
ukazanie warunków uprawiania twórczości literackiej w danej epoce
przedstawienie typowych dla epoki dróg życia artystów oraz stereotypów wyobrażeń społeczeństwa o roli artysty posiadanie wiadomości na temat poziomu i potrzeb publiczności
kulturalnej i stanu edukacji społeczeństwa
znajomość dokumentów źródłowych, między innymi recenzji, wypowiedzi krytycznych lub programowych twórców bądź grup literackich

b) wiadomości o postaci literackiej i jej funkcji w dziele
Ocena i umiejętności odpowiadające danej ocenie:

Dopuszczająca
znajomość powiązań między postaciami występującymi w tym samym utworze
wskazanie dominujących cech charakteru głównych postaci
znajomość losów głównych bohaterów utworu
podjęcie próby charakterystyki postaci
Dostateczna
jw., a także:
rozpoznanie i omówienie sytuacji modyfikujących los, charakter, wiedzę lub światopogląd bohatera
wskazanie bohaterów aktywnych i pasywnych, z uzasadnieniem wyboru .
znajomość stanów psychiki głównych bohaterów . pełna, choć nieuporządkowana, rekonstrukcja charakteru postaci literackiej,
zwięzłe określenie funkcji postaci w dziele i jej znaczenia dla globalnej wymowy utworu, np. przyznanie jej funkcji nosiciela orientacji ideologicznej, światopoglądowej albo roli przedstawiciela cech potępianych
Dobra
jw., a także:
określenie wpływu bohatera na ukształtowanie i rodzaj fabuły: fabuła losu bohatera, fabuła charakteru lub myśli bohatera
trafna ocena stopnia prawdopodobieństwa postaci, jej oryginalności i sugestywności
stosowanie terminów: apoteoza, sakralizacja, degradacja, rehabilitacja lub hiperbolizacja w odniesieniu do postaci literackiej - poprawna egzemplifikacja tych pojęć
wyjaśnienie motywów postępowania danej postaci oraz jej kompleksów
dostrzeganie dylematów moralnych jednostek uwikłanych w konflikty społeczne
przypisanie postaci odpowiedniej jakości estetycznej np. tragizmu, komizmu czy groteskowości (z uzasadnieniem)
stworzenie portretu psychologicznego postaci, uporządkowanego częściowo według aspektów podanych niżej (przy wymaganiach na ocenę bdb) .

Bardzo dobra
jw., a także:
zauważenie i uzasadnienie dezintegracji osobowości bohatera, który przyjmuje postawy i działania ze sobą sprzeczne, zaskakujące lub niezrozumiałe
wskazanie postaci tego samego pokroju występujących w innych dziełach literackich i wyjaśnienie takiego sądu
spostrzeganie racjonalności i irracjonalności w naturze ludzkiej
rekonstrukcja charakteru postaci podporządkowana następującym aspektom: wygląd i hierarchizacja cech fizycznych, czynności i stany zewnętrzne, wypowiedzi, kategoryzacja cech osobowościowych
Celująca
jw., a także:
ustalenie reprezentatywności (psychologicznej, obyczajowej, socjologicznej, historycznej) postaci wobec pewnych zbiorowości realnych
zbadanie osobowości postaci literackiej pod kątem;
a) wyrazistości i częstotliwości przejawów poszczególnych cech osobowości
b) jednolitości lub sprzeczności cech występujących w obrębie jednej kategorii
c) statyki lub zmienności w obrębie poszczególnych kategorii cech osobowości
d) miary zrozumiałości postępowania postaci w świetle danych znajdujących się w samym utworze
określenie funkcji postaci, jaką mogłaby ona spełniać w dzisiejszej rzeczywistości, spojrzenie na nią z perspektywy współczesnego odbiorcy i jego potrzeb.
c) umiejętność analizy i interpretacji semantycznej dzieł literackich
Ocena i umiejętności konieczne do uzyskania danej oceny:

Dopuszczająca
wyjaśnienie danych bezpośrednio znaczeń poszczególnych wyrazów lub zdań
integracja zawartości treściowej zdań w wyższe układy znaczeniowe i ich kategoryzacja (zdarzenia, postacie, krajobrazy, przeżycia itp.)
odszukanie w dziele wyrażonych bezpośrednio deklaracji ideologicznych, światopoglądowych czy refleksji
rozpoznanie głównego tematu oraz częściowo udana próba wskazania motywów i wątków w utworze
ogólne określenie podmiotu mówiącego lub narratora
wskazanie ewentualnego adresata wypowiedzi
określenie, czy konstrukcja świata przedstawionego jest szczegółowa, czy pobieżna, panoramiczna bądź wycinkowa
ustalenie, czy ukazane właściwości są trwałe, czy chwilowe
określenie, czy przedstawiono elementy w sposób statyczny, czy: dynamiczny
identyfikacja obrazu świata przedstawionego
określenie nastroju panującego w utworze, rozpoznanie tonów żartobliwych, satyrycznych, poważnych, podniosłych lub ironicznych
Dostateczna
jw., a także:
znajomość podstawowych pojęć i terminów literackich - koniecznych narzędzi poznania - ułatwiających identyfikację rodzajową i gatunkową, interpretację i rozumienie utworu
ustalenie, czy konstrukcja świata przedstawionego jest uporządkowana, czy chaotyczna i jaki ma to cel
odkrycie sposobu ujęcia świata przedstawionego - neutralne lub waloryzujące - i

jego wpływu na wymowę utworu
udana przynajmniej częściowo próba rozpoznania tożsamości stylistycznej tworów językowych
próba ustalenia rodzaju uporządkowania naddanego (rytm, rym, paralele itp.)
trafne rozpoznanie ewentualnych znaczeń przenośnych (podanie jednej wersji przypuszczalnego ich wyjaśnienia)
rozpoznanie w wypowiedziach, zdarzeniach czy postaciach "pretendentów" do interpretacyjnych modeli, sugerujących lub implikujących pewne sensy o charakterze ogólnym
odnalezienie przynajmniej części elementów dzieła, decydujących o jego przynależności do określonego gatunku
umiejętne przywołanie i zwięzłe omówienie jednego kontekstu macierzystego utworu, ewidentnie wpływającego na jego strukturę i wymowę

Dobra

jw., a także:
świadome traktowanie i prowadzenie działań analitycznych jako elementów procesu, będącego podstawą do interpretacji sensu utworu
wskazanie powiązań danego utworu;- z określoną tradycją literacką - nurtem filozoficznym
znajomość podstawowych sposobów artystycznej prezentacji psychiki i życia bohatera oraz operowanie tą wiedzą

Bardzo dobra

jw., a także:
rozpoznanie kategorii emotywno-waloryzujących przynależnych poszczególnym składnikom i fragmentom przedstawionej rzeczywistości, tj. komizmu, tragizmu, groteski lub ironii
rozszyfrowywanie aluzji do innych dzieł literackich . rozumienie znaczenia i roli przywołanych symboli, elementów mitycznych i biblijnych
uargumentowane uznanie utworu za dzieło symboliczne, paraboliczne lub alegoryczne
bezbłędne przyporządkowanie danego dzieła do określonego gatunku literackiego
porównywanie dzieł literackich pod względem ich właściwości gatunkowych i rodzajowych ~
pełne wykrycie użytych technik i konwencji artystycznych oraz celu tych zabiegów I
wyjaśnienie istoty ironii w utworze, będącym polem konfrontacji równouprawnionych, a jednocześnie przeciwstawnych postaw lub poglądów
określenie zasięgu reprezentatywności, alegoryczności i symboliczności poszczególnych fragmentów przedstawianej rzeczywistości
rozpoznanie odniesień utworu do rzeczywistości pozaliterackiej
wykrycie nadrzędnego znaczenia i walorów dzieła w toku pracy badawczej .

Celująca

jw., a także:
określenie wpływu zadań ideowych danego dzieła na schematy tematyczne i formalne, najbardziej przydatne do ich literackiego urzeczywistnienia
porównanie danego utworu z innymi dziełami sztuki . dopełnienie wypowiedzi na temat utworu przytoczeniem opinii, refleksji, omówieniem przeżyć , jakie wzbudził on u odbiorców w czasach minionych i współczesnych
pełna znajomość globalnej wartości dzieła, jako wypadkowej różnych wartości: konstrukcyjnych, obrazowych, emotywnych, poznawczo-oceniających,

postulatywnych.

- **Ukształtowanie formalne i językowe wypowiedzi ustnych i pisemnych**

Formy odpowiedzi ustnej:

1. Forma dialogu - rozmowy podtrzymywanej przez nauczyciela albo opisu ograniczonego do wskazywania nieuporządkowanych, nieistotnych cech ba danego przedmiotu lub problemu, przy czym daje się zauważyć , że uczeń nie wie, od czego należy zacząć i na czym skończyć- ocena dopuszczejąca

2. Forma opowiadania - najłatwiejsza i najbardziej przystępna dla ucznia, charakteryzująca się jeszcze pewną niedokładnością logicznego uporządkowania materiału i jego podziału na samodzielne całostki znaczeniowe - **ocena dostateczna**.

3. Forma monologowa, przypominająca referowanie, rozwinięte, pełne i ścisłe przedstawienie, które zawiera wszystkie istotne ogniwa głównej myśli, i to w określonej kolejności - **ocena dobra**.

4. Forma monologowa, spełniająca wymagania na ocenę dobrą, a ponadto nakierowana także na odbiorcę - zespół klasowy (uczeń wyraża się w związku z tym w sposób zrozumiały, wyraźny i odpowiednio głośny) - **ocena bardzo dobra**.

Wypowiedzi ustne
Ocena i umiejętności konieczne do uzyskania danej oceny:
Dopuszczająca
-uczeń dysponuje ubogim zasobem leksykalnym
uczeń nie używa terminów niezbędnych dla przedstawienia treści omawianego fragmentu materiału, ale wykorzystuje język potoczny, starając się zastąpić nazwy i pojęcia przybliżonymi terminami, wykazując się przy tym jednak zrozumieniem ich istoty
większość zbudowanych przez ucznia zdań złożonych oraz wszystkie zdania pojedyncze nie budzą zastrzeżeń pod względem składniowym oraz gramatycznym
Uwaga! Jeżeli kryterium komunikatywności zostało w rażący sposób zlekceważone, wiele zdań jest pod względem składniowym niepoprawnych, stosowanie konstrukcji imiesłowowych i równoważników zdaniach przysparza wiele kłopotów, uczeń powinien otrzymać ocenę **niedostateczną**)
Dostateczna
uczeń używa wszystkich ważniejszych terminów i pojęć , niezbędnych dla przedstawienia opanowanych treści materiału
sposób wypowiadania się ucznia jest płynny
uczeń w sposób wyrazisty prezentuje swój punkt widzenia
odpowiedź na dany temat jest trafna, ale zbyt krótka, nie rozwija go w wystarczający sposób
uczeń używa poprawnych konstrukcji imiesłowowych, równoważników zdań, wypowiedzi wielokrotnie złożonych, unika powtórzeń.
Dobra

jw., a także:
uczeń wprowadza wiele nowo poznanych słów i związków frazeologicznych do własnej wypowiedzi
uczeń dobiera odpowiednie środki językowe stosownie do różnych sytuacji, będących ich kontekstem komunikacyjnym – zachowuje kryterium stosowności
uczeń posługuje się przysłowiami, sentencjami, synonimami, eufemizmami w celu wzbogacenia wypowiedzi
sprawnie stosuje składnię z dominantą konstrukcji złożonych i wielokrotnie złożonych
dba o przejrzystość i spójność odpowiedzi ustnej
odwołuje się do trafnie dobranych cytatów

Bardzo dobra

jw., a także:
uczeń stosuje hierarchizację elementów treści i ich logiczny układ przy prezentacji, sygnalizuje początek i koniec wypowiedzi
odpowiedź jest trafna i wyczerpująco rozwijająca dany temat
uczeń posługuje się bogatym materiałem ilustracyjnym, odnoszącym się do prezentowanej tezy lub fragmentu materiału
uczeń stosuje rozbudowaną argumentację, opartą o sięganie do wcześniej zdobytych wiadomości, co świadczy o operatywności zdobytej wiedzy i jej utrwaleniu
Zbiegi przywoływania, zestawiania, porównywania materiału - prowadzące do krytycznych, rzetelnych, obiektywnych uogólnień - proponujemy zawsze nagradzać oceną wysoką, tolerancyjnie traktując inne braki w wypowiedzi ucznia.

Celująca

jw., a także:
uczeń stosuje niecodzienne, unikatowe słownictwo, związane z życiem psychicznym, społecznym lub kulturalnym
wypowiedź odznacza się wysokim stopniem nasycenia pojęciami abstrakcyjnymi i specjalistycznymi terminami

Formy wypowiedzi pisemnej podlegające ocenie

Ocenie podlegają następujące formy gatunkowe wypowiedzi pisemnej: tradycyjne wypracowanie, rozprawka, sprawozdanie, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub jego fragmentu, charakterystyka postaci, notatka do lekcji lub do wykładu, parafraza tekstu cudzego lub własnego, streszczanie, skracanie, rozwijanie oraz parodia tekstów, redagowanie tekstów literackich, użytkowych, prasowych, w tym esejów. Ponadto takie prace jak:
- bezbłędne, ciekawe, kompleksowe przygotowanie inscenizacji dramatu lub fragmentu prozy, wraz z pisemnym opracowaniem działań organizacyjnych,
- tworzenie projektów scenariuszy scen dramatycznych lub filmowych zasługują na ocenę celującą.

Uwaga! Ocenie może podlegać , wyłącznie na życzenie ucznia, także jego własna twórczość pisarska, drobne prace krytyczne i badawcze oraz próby literackie.
Ocena pracy pisemnej ma charakter instruktażowo-opisowy i spełnia funkcję motywującą.

Kryteria dotyczące ukształtowania graficznego wypowiedzi pisemnej

Ocena i umiejętności konieczne do uzyskania danej oceny:

Dopuszczająca

w pracy mogą występować zakłócenia, niejasności, brak logiki i niedbałość w uporządkowaniu graficznym wypowiedzi

Dostateczna

segmentacja graficzna pracy częściowo odpowiada wybranej formie wypowiedzi

Dobra

rozplanowanie graficzne wypowiedzi pisemnej (akapity, alinea, cytowanie, podtytuły, itp.) wyraźnie służy wydzieleniu poziomów znaczeniowych tekstu

Bardzo dobra

pomysłowa organizacja planu wyrażenia, doskonale eksponująca walory wypowiedzi

Kryteria dotyczące zastosowanych form podawczych

Dopuszczająca

najczęściej stosowana forma podawcza to pobieżny opis, niespójny i nieskorelowany z wymogami tematu pracy, uzupełniony jednak próbą wnioskowania lub komentarzem

Dostateczna

opis, czyli analityczne i kategoryzacyjne eksponowanie jakiegoś przedmiotu oraz formy opowiadania - komunikującego "dzianie się" zdarzeń lub procesów - uzupełnione są uogólnieniami, a przede wszystkim zalążkami argumentacji, wnioskowaniem

Dobra

występuje urozmaicony tok podawczy: częste są refleksje, ciągi argumentacyjne, pytania retoryczne, postulaty i uogólnienia

Bardzo dobra

jednolitego toku pracy nie zakłócają nawet wplecione dygresje, ilustracyjne względem opisywanego tematu lub tezy

Dopuszczająca

więź zależnościowa między elementami pracy nie występuje lub jest bardzo słaba, wymagany jest jednak przy tym związek przynajmniej połowy dłuższej wypowiedzi pisemnej z tematem pracy

Dostateczna

większość elementów treściowych pracy łączy jeden temat, rzadko występują odrębne problemy krzyżując się ze sformułowaniami "na temat"

Dobra

wszystkie części wypowiedzi łączy odpowiednio dobrany rodzaj więzi: tematycznej, przyczynowo-skutkowej, warunkującej, celowościowej lub opartej na podobieństwie, stopniowaniu czy kontraście prezentowanych treści

Bardzo dobra

jw.

Kryteria dotyczące więzi zależnościowej, łączącej części pracy

Oceniając ukształtowanie językowe, czyli sposób werbalizacji wypowiedzi pisemnej, należy powrócić do kryteriów przyporządkowanych wypowiedzi ustnej i zastosować jeszcze raz odpowiednie, zawarte tam wskazówki. Ta czynność podyktowana jest wyłącznie uniwersalnym charakterem niektórych kryteriów, odnoszących się zarówno do wypowiedzi pisemnej jak i ustnej.

- **Czytanie tekstu ze zrozumieniem**

Ocena i umiejętności odpowiadające danej ocenie:

Dopuszczająca

rozpoznawanie adresata i nadawcy komunikatu językowego
rozpoznawanie wewnętrznej segmentacji tekstu
czytanie ze zrozumieniem na poziomie znaczeń dosłownych
odnajdywanie w tekście odpowiedzi na postawione pytania
wskazywanie podstawowych figur poetyckich, tj. epitetu, porównania, metafory
identyfikacja obrazu świata przedstawionego w tekście i jego elementów
odróżnianie części opisowych od fragmentów nasyconych refleksją
rozumienie przeżyć "ja" lirycznego

Dostateczna

jak wyżej, a także:
czytanie tekstu ze zrozumieniem na poziomie znaczeń metaforycznych
odnajdywanie słów-kluczy w tekście
formułowanie pytań szczegółowych i ogólnych do tekstu
odróżnianie tekstu oryginalnego od jego parafrazy lub parodii
rozpoznawanie różnorodnych środków językowych służących ekspresji
wskazywanie podstawowych elementów maniery stylistycznej w tekstach barokowych (np. anafory, hiperboli, oksymoronu, epitetu metaforycznego, paraleli składniowej, antytezy, metafory, zaskakującej pointy)

Dobra

jw., a także:
odczytywanie intencji nadawcy (polemiczna, informacyjna, wyjaśniająca, oceniająca i in.)
odczytanie tekstu na poziomie znaczeń ukrytych
rozpoznawanie wyznaczników stopnia subiektywności i obiektywności tekstu
rozpoznawanie zastosowanych w tekście środków perswazji
wyjaśnianie znaczenia i roli przywołanych symboli, elementów mitycznych i biblijnych

Bardzo dobra

jw., a także:
dostrzeganie i omawianie odrębności stylistycznej i językowej tekstów artystycznych, publicystycznych, popularnonaukowych, użytkowych
wskazywanie zastosowanych w tekstach chwytów retorycznych i erystycznych (bez identyfikacji)
rozszyfrowywanie aluzji do innych dzieł literackich . odkrywanie w poszczególnych słowach lub zdaniach czytanego tekstu związków z jego macierzystym kontekstem historycznym i kulturowym .

Celująca

jw., a także:
trafna identyfikacja zastosowanych w tekście chwytów retorycznych i erystycznych
wnikliwa obserwacja struktury tekstów prowadząca ucznia do poznania 'a priori' i wysnucia podstawowych wniosków na temat ich macierzystej epoki: jej cywilizacji, kultury materialnej, konwencji stylistycznych, świata wartości, filozofii, problemów społecznych i narodowych.

- **Udział ucznia w dyskusji**

Dostateczna
sposób wypowiadania się jest płynny i poprawny, z zastosowaniem właściwej składni
wyraziste zaprezentowanie własnego punktu widzenia lub postawienie tezy
stosowanie się do reguł etykiety językowej: nieużywanie wulgaryzmów, stosowanie zwrotów grzecznościowych, adresatywnych i eufemizmów
dostrzeganie nieporozumień wynikających z wieloznaczności słów i ich nietrafnego użycia
odróżnianie wypowiedzi rzeczowych od demagogicznych
Dobra
jw., a ponadto:
sygnalizowanie początku i końca wypowiedzi
ścisłe przestrzeganie tematu dyskusji
prowadzenie negocjacji, dochodzenie do uzgodnień
stosowanie wypowiedzi rzeczowych, a także demagogicznych
wyjaśnianie nieporozumień wynikających z wieloznaczności słów i ich nietrafnego użycia
oddzielanie informacji o faktach od opinii i komentarzy, rozróżnianie stronniczości i obiektywizmu w wypowiedziach kolegów

Bardzo dobra
umiejętne porządkowanie toku myślowego - nawiązywanie do przedmówcy, kontekstu i sytuacji
logiczny, rzeczowo poprawny sposób argumentowania postawionej tezy . formułowanie wypowiedzi o charakterze polemicznym, oceniającym . pozyskiwanie zainteresowania i uwagi słuchaczy przy pomocy pozajęzykowych środków wypowiedzi (np. gest, mimika)
występowanie w roli konsekwentnego organizatora dyskusji (otwieranie, zagajanie, prowadzenie, przerywanie w celu skierowania jej na właściwy tor, podsumowywanie i zamykanie)
zbieranie wniosków z dyskusji i sporządzanie protokołów
sposób wypowiadania się żywy i barwny stylistycznie

Celująca
popieranie własnej wypowiedzi cytatami, artykułami, wypowiedziami naukowców, slajdami
stosowanie chwytów erystycznych
komponowanie i wygłaszanie przemówień
występowanie w toku dyskusji w roli stałego wnioskodawcy

- **Recytacja utworów poetyckich lub fragmentów prozy**

  Dopuszczająca
  . mechaniczne, bierne, apatyczne odtworzenie utworu
  . częste błędy wymowy

  Dostateczna
  rozpoznanie intencji autora i częściowe uwzględnienie jej podczas odtwarzania tekstu, np. odróżnianie prośby od rozkazu, pytania od żądania, próba zaznaczenia różnorodnych emocji, ironii, sarkazmu czy wesołości
  sprawna prezentacja fonetyczna występujących w tekście dialektyzmów, archaizmów, neologizmów bądź innych indywidualnych cech stylu językowego

  Dobra

wyrazista prezentacja utworu literackiego z troską o estetykę wypowiedzi: właściwy akcent, intonację, dykcję, głośność, pauzowanie i tempo

Bardzo dobra
sugestywne, przekonujące, skuteczne wystąpienie w roli recytatora (uczeń nastawiony na odbiorcę)
udana próba odzwierciedlenia emocji i zabarwienia uczuciowego tekstu, pełna realizacja słowna intencji autorskich

- **Wygłaszanie referatu**

Oceniając referat ucznia, stosujemy kryteria odnoszące się do zawartości merytorycznej wypowiedzi, a także dotyczące ukształtowania językowego i formalnego wypowiedzi.

Ku ocenie dostatecznej ciąży taka forma referatu, w której uwzględniono i wyjaśniono główny problem lub tezę artykułu czy książki, w powiązaniu z istotnymi terminami i pojęciami, których jednak nie osadzono w rozległej, bogatej warstwie materiałowej, ilustracyjnej w stosunku do tematu; przy czym wykorzystano dosłownie większość sformułowań pochodzących z referowanego tekstu, bez ich adaptacji, selekcji, indywidualnego przetworzenia językowego. Wszelkie zakłócenia poprawności składniowej lub gramatycznej również poważnie obniżają wartość pracy, zwłaszcza, jeżeli referat został odczytany.
Na ocenę dobrą zasługuje odczytanie referatu, którego forma jest pojemna, dostarczająca różnych informacji w sposób rzetelny; praca jest uzupełniona o bibliografię, nie zawiera błędów językowych, stylistycznych, składniowych, gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych. Referat nie jest prostą kompilacją fragmentów artykułu.
Ocenę bardzo dobrą stawiamy za wygłoszenie referatu; sposób prezentacji materiału odsłania pasje i uzdolnienia ucznia oraz wykracza daleko poza przeciętność . Zarysowane zostały umiejętnie kontrowersyjne stanowiska w omawianej sprawie (oprócz wymagań na ocenę dobrą).

- **Udział ucznia w lekcjach powtórzeniowych i syntetyzujących**

Pracę myślową ucznia polegającą na:
a) odtworzeniu zdarzeń, faktów, miejscowości, imion, opisów - oceniamy notą **dopuszczającą**
b) omówieniu praw i reguł, zwięzłych i ogólnych wyjaśnień oraz wniosków - **dostateczną**
c) omówieniu zależności między przyczyną a skutkiem, związków między zjawiskami a procesami - **dobrą**
d) dokonywaniu uogólnień i systematyzacji, zastosowaniu wiadomości w innych niż na lekcjach kontekstach, układach, ćwiczeniach - nagradzamy oceną **bardzo dobrą**
e) drobiazgowym ustalaniu związków czasowych, warunkowych, funkcjonalnych, przestrzennych - **celującą**.
Jeżeli uczeń nie potrafi abstrahować od tego, co drugorzędne, nie umie dokonać selekcji materiału i wybrać rzeczy istotnych, nawet pod kierunkiem nauczyciela, a także nie potrafi zapamiętanego materiału odtworzyć chociaż

w części własnymi słowami - stawiamy ocenę **dopuszczającą**
Jeżeli uczeń referuje materiał w sposób skrępowany i dosłowny, ale zgodny z prawdą, w kolejności i układzie poznanym na lekcji, a do tego w formie zwięzłej - stawiamy ocenę **dostateczną**. Uczeń musi jednak poprawnie wykonać ćwiczenia praktyczne, świadczące o tym, że materiał rozumie.
Jeżeli uczeń odtwarza wiadomości w sposób swobodny i sensowny, w nowym układzie i kolejności, z innego punktu widzenia, w formie rozwiniętej, a użyte sformułowania, ich rozmaitość i bogactwo wynikają z przyswojenia na stałe nowych terminów i pojęć - stawiamy ocenę **dobrą**.
Rozbudowana wypowiedź ucznia, oparta o sięganie do wcześniej zdobytej wiedzy, świadcząca o utrwaleniu wiadomości, czyli zabiegi zestawiania, przywoływania i porównywania materiału, prowadzące do rzetelnych, krytycznych i obiektywnych wniosków - zasługuje na ocenę **bardzo dobrą**.

5. Zasady poprawiania ocen

1. Uczeń ma możliwość poprawienia oceny uzyskanej za wypowiedź ustną dotyczącą bieżącego materiału, tj. z ostatniej lub trzech ostatnich lekcji, pod warunkiem, że uczyni to w terminie jednego tygodnia; poprawa przybierze również formę wypowiedzi ustnej. Poprawa nie dotyczy niezapowiedzianej kartkówki oraz testu sprawdzającego znajomość lektury.
2. Bieżące testy dydaktyczne, pisemne sprawdziany umiejętności polonistycznych podlegają poprawie w ciągu dwóch tygodni.
3. Uczeń nie ma możliwości poprawienia oceny z pisemnej pracy domowej.
4. Oceny uzyskane za: recytacje, wygłoszenie referatu, pracę na lekcji bądź udział w dyskusji w ogóle nie podlegają poprawie.

6. Przestrzegamy systematyczności oceniania

Każdy uczeń powinien w ciągu semestru otrzymać :

1. jedną ocenę za przygotowaną wypowiedź ustną,
2. dwie oceny za testy,
3. jedną ocenę za pracę klasową (wypracowanie)
4. jedną ocenę za dłuższe zadanie domowe
5. jedną ocenę za zaangażowanie

Jest to liczba ocen minimalna, liczba faktyczna zależy od materiału nauczania i uznania nauczyciela.

7. Ustalamy ocenę semestralną i roczną

Każda zdobyta przez ucznia ocena jest ważna. Jednak, ustalając oceną, która jest podsumowaniem pracy, różnicujemy znaczenie ocen cząstkowych.

Najważniejsze są oceny uzyskane za pracę, co do której nie mamy wątpliwości, że była pracą samodzielną. Oznacza to, że najwyższą rangę przypisujemy ocenom za wypracowanie i testy pisane w klasie. Rangę niższą mają przygotowywane w domu odpowiedzi ustne i prace pisemne oraz, na przykład, oceny za kartkówki i pracę w zespołach; najniższą - ocena za zaangażowanie.

Przed wystawieniem oceny rocznej i semestralnej uczeń dokonuje samooceny.

8. Ustalenia dodatkowe

1.Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu semestru przyjść nieprzygotowany na lekcję, bez podawania przyczyn takiego stanu rzeczy. Jest jednak zobowiązany zgłosić ten fakt uczącemu przed lekcją. Zasada ta nie dotyczy lekcji poświęconych omawianiu lektury, lekcji powtórzeniowych lub poświęconych zapowiedzianym pisemnym pracom klasowym lub kontrolnym.
2.Nauczyciel usprawiedliwia także sporadycznie zdarzające się nieprzygotowanie ucznia do lekcji, jeżeli jest ono wynikiem nieszczęśliwych zdarzeń losowych, o czym uczeń informuje przed lekcją.
3. Uczeń nieobecny na lekcji poświęconej pisemnej pracy klasowej zalicza pisemnie dany zakres materiału na następnych zajęciach lub w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, jednak nie dłuższym niż dwa tygodnie.
4. Wszystkie prace klasowe oraz wskazane przez jako ważne wypowiedzi ustne (np. dotyczące lektur) uczeń musi poprawić, czyli dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.
5. Zeszyt przedmiotowy jest własnością ucznia i jemu służy. Jednak podlega ocenie sposób jego prowadzenia i zawartość merytoryczna. Uczeń musi zatem prowadzić systematyczne notatki z lekcji oraz wykonywać w nim zadania powierzone przez nauczyciela.
6. Uczeń ma obowiązek posiadania własnego podręcznika zgodnego z edukacyjnym poziomem nauczania, przynoszenia go na lekcję i aktywnego korzystania.
7. Uczeń samodzielnie powtarza wskazany materiał ze szkoły podstawowej i gimnazjum
8.Bezwzględnie musi przeczytać lektury obowiązkowe oznaczone gwiazdką i na lekcje przygotowywać stosowne fragmenty i cytaty. 9.Uzyskać pozytywne oceny z prac pisemnych podsumowujących lektury i epoki literackie oraz wskazanych lektur 10.Poprawić negatywną ocenę semestralną w terminie ustalonym przez nauczyciela przedmiotu
11. Zna inne wybrane przez nauczyciela teksty literackie i inne teksty kultury. 12. Musi mieć co najmniej 75% obecność na lekcjach języka polskiego, punktualnie przychodzić na lekcje.

Ocena na I semestru i koniec roku nie jest średnią arytmetyczną.